

KvK-nummer 70854602 - **Van Hornstraat 3, 5126 HX Gilze** - info@geencontourenovergilze.nl

Gilze, 27 februari 2026.

Aan:

Ministerie van Defensie
Directie Materieel, Vastgoed,
Leefomgeving en Duurzaamheid
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Per gewone post, alsmede per email via: ruimtevrAGEN.defensie@mindef.nl

Betreft:

- Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
- Zienswijze ontwerpprogramma/Addendum NPRD

Geachte minister,

Inleiding

De stichting geencontourenovergilze.nl stelt zich ten doel:

Het behoud en/of de verbetering (van de kwaliteiten van) het woon- en leefklimaat in Gilze en omstreken, de cultuurhistorie, de natuur en het milieu in de ruimste zin van het woord door het inwinnen van relevante informatie bij de overheid en bij derden, het delen van deze informatie met belanghebbenden en andere geïnteresseerden, het voeren van overleg met de overheid en met derden, alsmede het verrichten van handelingen en het voeren van procedures.

In dit kader is de stichting sinds 2018 (publicatie van het ontwerp Luchthavenbesluit Vliegbasis Gilze-Rijen) al jaren intensief betrokken bij verschillende overlegforums met betrekking tot het beperken van de overlast die wij in Gilze ondervinden van vliegbasis Gilze-Rijen. Zo is onze stichting ook intensief en actief betrokken geweest bij de onderhandelingen die uiteindelijk hebben geresulteerd in de in augustus 2024 getekende intentieverklaring (**Bijlage 1**) tussen de gemeente en het Ministerie van Defensie. Een intentieverklaring, voorheen stevast 'convenant' genoemd, die op initiatief van lt.-generaal Boekholt-O'Sullivan (destijds Plaatsvervangend Commandant Luchtstrijdkrachten, thans minister van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening) tot stand is gekomen (Wij verwijzen hiervoor naar de notulen van de overlegtafel van 26 januari 2022 – **bijlage 2.**)

Onze stichting heeft in dat kader ook eerder zienswijzen ingediend op **6 februari 2024** (in de NRD-fase) en op **3 juli 2025** (tegen het ontwerp-NPRD). Met deze zienswijzen lijkt weinig te zijn gedaan, gelet op de vaststelling van het NPRD door het kabinet. Desalniettemin worden deze eerdere zienswijzen hier als herhaald en ingelast beschouwd en dienen wij hierbij in aanvulling daarop een zienswijze in tegen de ontwerp-voorkeursalternatieven voor 9 specifieke behoeften, zoals beschreven in het Addendum d.d. 16 december 2025 bij het planMER/ (ontwerp) Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD), voor zover betrekking hebbend op de uitbreiding milieuruimte activiteiten vliegbasis Gilze-Rijen (LS 35). De onderhavige zienswijze bevat aanvullende bezwaren naar aanleiding van het Addendum en de daarin opgenomen onderzoeksresultaten.

Voor 9 behoeften van het NPRD was extra onderzoek nodig. Op basis van de onderzoeksresultaten is voor deze 9 behoeften het ontwerp-voorkeursalternatief vastgesteld door het kabinet op 19 december 2025. Van 19 januari tot en met 2 maart 2026 kan gereageerd worden op de nieuwe onderzoeksresultaten door een zienswijze in te dienen. De onderhavige zienswijze is tijdig ingediend.

Omwonenden aan de zuidkant van de vliegbasis (met name op Nerhoven en aan de Nerhovensestraat) ondervinden al vele jaren ernstige hinder van de vliegbasis: zowel van het vliegend materieel als van grondgebonden activiteiten. Na een langdurige juridische strijd van een direct betrokkene heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, bij uitspraak van 19 december 2012 (ECLI:NL:RVS:2012:BY6737), het bestemmingsplan "Buitengebied" van de gemeente Gilze en Rijen vernietigd, voor zover daarbij percelen aan de zuidzijde van de vliegbasis op Nerhoven binnen de 50 dB(A)-geluidszone van de vliegbasis waren opgenomen. De Afdeling oordeelde dat onvoldoende was gemotiveerd waarom deze percelen binnen de geluidscontour moesten vallen.

Het Addendum NPRD laat zien dat bij het scenario uitbreiding milieuruimte activiteiten (figuur 9-2) de geluidscontour op meerdere plekken wordt overschreden, met name aan de zuidoostelijke kant van de vliegbasis, bij Nerhoven. Hierdoor dreigen bewoners van Nerhoven, de Nerhovensestraat en Hulten die sowieso al ernstige hinder ervaren van de vliegbasis, daarvan nog meer hinder te gaan ondervinden.

Behoefte - onderliggende onderzoeken en invoergegevens

In het Addendum wordt gesteld dat er behoefte is aan uitbreiding van de milieuruimte op vliegbasis Gilze-Rijen. Reden hiervoor is het tekort aan ruimte voor de huidige activiteiten, zoals bijvoorbeeld proefdraaien. Deze behoefte is -blijkbaar- in de tussenliggende periode nader uitgewerkt en beoordeeld (par. 9.1).

In de uitgangspunten voor de akoestische berekening is de behoefte aan geluidsruimte nader gespecificeerd (par. 9.2). Het onderzoek is uitgegaan van een RBS als opgenomen in het laatste akoestische onderzoek van de vliegbasis. De doorgerekende scenario's gaan voornamelijk uit van een uitbreiding van het proefdraaien van de verschillende toestellen op de vliegbasis. Daarnaast zijn voor enkele toestellen extra locaties toegevoegd voor proefdraaien.

De vermeende 'behoefte' wordt echter niet (deugdelijk) beschreven en onderbouwd. Niet duidelijk is derhalve waar deze behoefte precies uit bestaat en waarom deze behoefte bestaat.

Evenmin duidelijk is hoe deze ‘behoefte’ is verwerkt c.q. ingevoerd in de akoestische modellen. Noch het model zelf noch de invoergegevens zijn ter beschikking gesteld. De akoestische berekeningen en de daarop gebaseerde rapporten zijn ook niet ter beschikking gesteld. Deze berekeningen kunnen derhalve niet op juistheid worden gecontroleerd.

De locaties voor proefdraaien zijn ook niet bekend gemaakt of te herleiden.

De (akoestische) uitgangspunten en conclusies in het Addendum zijn voor ons derhalve niet op juistheid te beoordelen. Wij verzoeken u de gebruikte modellen, invoergegevens, uitgangspunten, berekeningen en rapportages ter beschikking te stellen.

Strijd met het rechtszekerheidsbeginsel

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft in 2012 geoordeeld dat percelen aan de zuidzijde van de vliegbasis, op Nerhoven, niet binnen de 50 dB(A)-geluidszone hadden mogen worden opgenomen. Na veertien jaar strijd (de percelen lagen van 1998 tot 2012 ten onrechte binnen de geluidscontour) is de juiste situatie hersteld. Dit is een verworven rechtspositie waaraan niet alleen de direct betrokkene, maar ook de overige bewoners van Nerhoven, de Nerhovensestraat en Hulten gerechtvaardigde verwachtingen ontlelen.

Behoefte LS 35 beoogt de milieuruimte voor grondgebonden activiteiten op de vliegbasis uit te breiden, met als gevolg dat de geluidscontour zich mogelijk weer uitstrekt over de percelen aan de zuidzijde van de vliegbasis, op Nerhoven. In par. 9.5 van het Addendum wordt gesteld dat maatregelen worden genomen om te voorkomen dat nieuwe overschrijdingen van 55 dB(A) op individuele gevels ontstaan. Waar deze overschrijdingen ontstaan, blijkt echter niet uit het Addendum. De 55 dB(A)-contour is niet opgenomen in het addendum. Onduidelijk is derhalve waar deze contour ligt. De toename van grondgebonden geluid op woningen en activiteiten van bewoners aan Nerhoven, de Nerhovensestraat en Hulten is hiermee blijkbaar een feit doch niet inzichtelijk. Onaanvaardbaar voor ons is dat de door de hoogste bestuursrechter gecorrigeerde situatie nu via een ander instrument — het NPRD — alsnog ongedaan wordt gemaakt.

Het rechtszekerheidsbeginsel verzet zich hiertegen. De enkele constatering dat Defensie meer milieuruimte nodig heeft voor haar activiteiten, vormt geen dragende en zwaarwegende motivering om de rechtszekerheid van direct omwonenden opzij te zetten. Het Addendum bevat een dergelijke motivering niet. In het bijzonder ontbreekt een deugdelijke afweging van het belang van Defensie bij uitbreiding van de milieuruimte tegenover het belang van direct omwonenden bij handhaving van de bestaande situatie.

Het Addendum gaat ook zonder enige motivering voorbij aan de intentieverklaring tussen de gemeente en het Ministerie van Defensie (zie hiervoor onder “inleiding” en **bijlage 1**). Het Ministerie dient zich er immers voor in te spannen om de taakuitoefening zo te organiseren dat bij het gebruik van de vliegbasis de hinder voor omwonenden zoveel mogelijk wordt beperkt. De rechtszekerheid vereist dat het Ministerie van Defensie zich gebonden acht aan deze intentieverklaring en dat zij de hieruit voortvloeiende verplichtingen naleeft. Oplossingen voor de vermeende ‘behoefte’ dienen dus binnen de (grenzen van de) vliegbasis zelf te worden gezocht.

Strijd met het vertrouwensbeginsel

Toezeggingen Staatssecretaris van Defensie

Op 12 februari 2020 heeft de Staatssecretaris van Defensie tijdens een werkbezoek aan Gilze-Rijen, waarbij onze stichting ook aanwezig was, acht concrete toezeggingen gedaan aan de gemeente en omwonenden. Deze toezeggingen zijn bekrachtigd met een door het Ministerie en de gemeente Gilze en Rijen ondertekende intentieverklaring. De relevante toezeggingen omvatten onder meer:

- Defensie geeft prioriteit aan het luchthavenbesluit De Peel, waardoor de reserveveldfunctie van Gilze-Rijen kan vervallen en de geluidsbelasting afneemt;
- Defensie begint met maatregelen tegen rattle noise;
- De oefenslope wordt verplaatst naar een meer centraal gelegen locatie op de vliegbasis;
- De returnveldfunctie wordt gehalveerd zodat de 35 Ke-contour niet meer over de dorpskernen valt;
- De overgang van Ke naar Lden wordt voorbereid;
- De Historische Vlucht wordt teruggebracht van 5.000 naar maximaal 4.000 vliegbewegingen per jaar.

Bij de besluitvorming in het kader van het NPRD is door het kabinet voorts expliciet vastgesteld dat de uitbreiding van de milieuruimte niet mag leiden tot vergroting van de huidige grondgebonden geluidszone.

Schending toezeggingen

Het Addendum toont aan dat de geluidscontour bij de representatieve bedrijfssituatie groter is dan de huidige vergunde contour (figuur 9-2). Er worden overschrijdingen geconstateerd van maximaal 4 dB op vier geluidsgevoelige bestemmingen en van 3 respectievelijk 4 dB op twee zonebeheerpunten, aan de zuidoostelijke en zuidwestelijke zijde van de vliegbasis — precies de zijde waar de bewoners al bovenmatige hinder ondervinden.

Weliswaar formuleert het Addendum voorwaarden die moeten verzekeren dat de geluidszone per saldo niet wordt vergroot, maar het feit dát de representatieve bedrijfssituatie leidt tot overschrijdingen, toont aan dat de feitelijke intensivering van activiteiten een vergroting van de geluidsbelasting met zich brengt. Of de voorwaarden daadwerkelijk worden gerealiseerd, is onzeker (zie hierna onder “*Ontoereikendheid van de voorwaarden*”).

Rattle noise: patroon van niet-nakoming

De geloofwaardigheid van nieuwe toezeggingen wordt ernstig ondermijnd door het patroon van niet-nakoming van eerdere toezeggingen. De rattle noise-problematiek illustreert dit bij uitstek. Sinds meer dan 25 jaar ondervinden omwonenden hinder van trillingen en rattle noise veroorzaakt door activiteiten op de vliegbasis. Het TNO-rapport uit 2017 (R10771A) heeft 201 woningen geïdentificeerd die significant hinder ondervinden. Dit aantal is later zelfs nog uitgebreid tot 275. Sinds 2018 heeft Defensie herhaaldelijk beloofd maatregelen te nemen. Een budget van € 25 miljoen was hiervoor gereserveerd.

Tot op heden zijn deze maatregelen niet of nauwelijks uitgevoerd. Dit patroon van niet-nakoming is direct relevant voor de beoordeling van de voorwaarden die in het Addendum worden gesteld aan behoefte LS 35. Als Defensie er niet in slaagt om bestaande, concrete en gefinancierde toezeggingen na te komen, bestaat er geen gerechtvaardigd vertrouwen dat de voorwaarden ter voorkoming van uitbreiding van de geluidszone wél zullen worden gerealiseerd.

Inconsistentie categorisering behoefte LS 35

In het ontwerp-NPRD wordt behoefte LS 35 aangemerkt als een categorie 2-behoefte: een behoefte met significante effecten op de leefomgeving waarvoor maatregelen nodig zijn. In Deelrapport AXIV van het plan-MER wordt dezelfde behoefte evenwel aangemerkt als categorie 5: een behoefte zonder significante effecten op de leefomgeving. Wij hebben in onze zienswijze van 3 juli 2025 u reeds op deze inconsistentie gewezen. In het Addendum is deze inconsistentie niet weggenomen. Dit is een fundamenteel gebrek. Het Addendum zelf constateert overschrijdingen van de vergunde geluidscontour en beoordeelt de situatie zonder maatregelen als "negatief (-)". Dit verdraagt zich niet met een kwalificatie als categorie 5 (geen significante effecten).

Deze inconsistentie ondermijnt de deugdelijkheid en betrouwbaarheid van het gehele onderzoek en de daarop gebaseerde besluitvorming. Wij achten dit in strijd met de vereisten die artikel 16.36 van de Omgevingswet en de mer-richtlijn (Richtlijn 2011/92/EU) aan een milieueffectrapportage stellen.

Ontoereikendheid van de voorwaarden

Inspanningsverplichting in plaats van resultaatsverplichting

Het Addendum formuleert vier voorwaarden voor het besluit over behoefte LS 35 (paragraaf 9.5). De eerste drie voorwaarden zijn geformuleerd als resultaatsverplichtingen:

1. De uitbreiding leidt niet tot vergroting van de huidige grondgebonden geluidszone;
2. Er treden geen nieuwe overschrijdingen op boven 55 dB(A) op geluidsgevoelige objecten;
3. Er treedt geen hogere belasting op bij objecten die reeds boven 55 dB(A) liggen.
4. Voorwaarde 4 is daarentegen slechts een inspanningsverplichting;
5. Defensie spant zich in om hogere belasting in de range 50-55 dB(A) te beperken.

Nerhoven ligt buiten de 50 dB(A)-geluidscontour, doch in het bereik van 50-55 dB(A). Betrokkenen vallen daarmee precies in de categorie waarvoor slechts een inspanningsverplichting geldt. Dit is volstrekt onvoldoende. Een inspanningsverplichting biedt geen enkele juridische waarborg tegen een toename van de geluidsbelasting op Nerhoven, de Nerhovensestraat en in Hulten.

Wij verzoeken daarom dat ook voor de range 50-55 dB(A) een resultaatsverplichting wordt opgenomen, inhoudende dat geen hogere geluidsbelasting mag optreden dan in de huidige vergunde situatie.

Ontbreken geluidscontouren mét maatregelen

Het Addendum toont uitsluitend de geluidscontouren bij de representatieve bedrijfssituatie zonder maatregelen (worst case-scenario, figuur 9-2). De contouren zoals deze zouden zijn mét de beoogde mitigerende maatregelen ontbreken. De gemeente Gilze en Rijen heeft hier in haar zienswijze eveneens op gewezen. Zonder inzicht in de contouren na maatregelen is het voor ons en andere belanghebbenden onmogelijk te beoordelen:

- of de voorwaarden (met name voorwaarde 1: geen vergroting geluidszone) haalbaar zijn;
- wat het resterende effect op de omgeving zal zijn na het treffen van maatregelen;
- of percelen op Nerhoven, de Nerhovensestraat en Hulten na maatregelen binnen of buiten de geluidscontour zullen vallen.

Dit is een wezenlijk gebrek in de informatievoorziening dat zich niet verdraagt met de eisen die de Omgevingswet stelt aan de kenbaarheid van milieueffecten voor belanghebbenden.

Ontbreken handhavings- en monitoringskader

Het Addendum bevat geen concrete bepalingen over de wijze waarop de naleving van de voorwaarden zal worden gemonitord en gehandhaafd. Vragen als wie controleert of de geluidszone niet wordt vergroot, met welke frequentie metingen plaatsvinden, en welke consequenties zijn verbonden aan het niet naleven van de voorwaarden, worden niet beantwoord. Zonder een adequaat handhavingskader zijn de voorwaarden feitelijk niet afdwingbaar,

Gebreken in de milieueffectrapportage

Ontbreken akoestisch onderzoek

Het akoestisch onderzoek dat ten grondslag ligt aan de berekeningen in het Addendum is niet in een ongerubriceerde versie ter inzage gelegd. Dit is in strijd met de eisen van transparantie en kenbaarheid die gelden voor de mer-procedure. Belanghebbenden moeten in staat zijn de onderliggende gegevens en berekeningsmethodiek te verifiëren. Het ontbreken van dit onderzoek maakt een inhoudelijke beoordeling van de milieueffecten onmogelijk en is een wezenlijk zorgvuldigheidsgebrek.

Geen analyse van piekgeluiden

De analyse van kortstondige piekgeluiden (impuls- en eventgeluid) ontbreekt in het Addendum. Bij het proefdraaien van jachtvliegtuigen zoals de F-35 ontstaan extreme piekgeluiden die niet adequaat worden weergegeven door de gemiddelde geluidsbelasting in dB(A). De hinderervaring van omwonenden wordt in belangrijke mate bepaald door deze pieken. Door uitsluitend gemiddelde waarden te presenteren, geeft het Addendum een onvolledig en daardoor misleidend beeld van de werkelijke geluidsoverlast.

Ke-systematiek versus werkelijke hinder

De geluidsbelasting van de vliegbasis wordt berekend op basis van de Ke-systematiek (Kosteneenheden). Deze systematiek kent een drempelwaarde van 65 dB(A), waardoor vliegbewegingen die onder deze drempel blijven niet worden meegeteld. In de praktijk veroorzaken deze vliegbewegingen wel degelijk hinder. De overgang naar Lden — die bij de intentieverklaring van 2020 is toegezegd — heeft tot op heden niet plaatsgevonden. Het blijven hanteren van de niet-representatieve Ke-systematiek leidt tot een onderschatting van de werkelijke hinder.

Onvoldoende cumulatieonderzoek

Het Addendum onderzoekt de effecten van behoefte LS 35 in isolatie. De cumulatieve effecten van de verschillende behoeften die vliegbasis Gilze-Rijen betreffen, worden onvoldoende in samenhang gezien. Dit betreft de stapeling van:

- grondgebonden geluid (behoefte LS 35);
- het laagvlieggebied N2 voor helikopters (behoefte 11), omvat het grondgebied van Gilze en Rijen;
- helikopterlandingsplaatsen (behoefte 12);
- rattle noise en trillingen (bestaand, onopgelost);
- vlieggeluid op basis van de Ke-contour (bestaand);
- eventuele uitbreiding jachtvliegtuigcapaciteit;
- verkeersgeluid van de A58;
- verkeersgeluid van de N260;
- (industrie)geluid van bedrijventerrein Wijkevoort.

De stapeling van deze bronnen leidt tot een onevenredige belasting van de omgeving. Het MER dient deze cumulatie expliciet in beeld te brengen, hetgeen niet of onvoldoende is geschied. Dit is in strijd met de mer- richtlijn, die vereist dat de cumulatieve effecten van een plan in samenhang worden beoordeeld.

Geurhinder niet onderzocht

Bij het proefdraaien van vliegtuigmotoren en helikopters komt kerosinelucht vrij. Deze geurhinder is niet onderzocht in het Addendum. Voor omwonenden en personen die in de directe nabijheid verblijven is geurhinder een bijzonder relevante factor. Aanhoudende kerosinelucht doet afbreuk aan het verblijfsklimaat.

Alternatieven onvoldoende onderzocht

Het Addendum onderzoekt onvoldoende of de benodigde milieuruimte kan worden gecreëerd door maatregelen op de vliegbasis zelf, zonder uitbreiding van de geluidscontour. Te denken valt aan:

- bronmaatregelen bij het proefdraaien (geluidsschermen, overdekte faciliteiten);
- verplaatsing van geluidsintensieve activiteiten naar meer centraal gelegen locaties op het vliegbasisterrein, verder van de perceelgrenzen;
- aanpassing van proefdraaiprocedures en -tijden;
- spreiding van activiteiten over meerdere defensielocaties.

Het mer vereist dat redelijke alternatieven worden onderzocht. Het zonder meer uitbreiden van de milieuruimte, terwijl alternatieven die de omgeving ontzien niet afdoende zijn onderzocht, is een gebrek in de milieueffectrapportage.

Legalisatie van bestaande overschrijdingen

Uit het Addendum blijkt dat de huidige activiteiten op de vliegbasis reeds leiden tot overschrijding van de vergunde grondgebonden geluidscontour. Bij de representatieve bedrijfssituatie treden overschrijdingen op van maximaal 4 dB op vier geluidsgevoelige bestemmingen en van 3 respectievelijk 4 dB op twee zonebeheerpunten, met name aan de zuidoostelijke en zuidwestelijke zijde van de vliegbasis.

In feite wordt met behoeft LS 35 niet zozeer de milieuruimte uitgebreid voor toekomstige activiteiten, maar worden reeds bestaande overschrijdingen van de vergunde situatie gelegaliseerd. Dit is een oneigenlijk gebruik van het NPRD. De juiste weg zou zijn om eerst de bestaande normen na te leven — zo nodig door het treffen van bronmaatregelen — alvorens een verruiming van de milieuruimte na te streven. Hier wreekt zich wederom dat het Luchthavenbesluit ernstig is vertraagd c.q. uitgesteld.

Stikstof

De intensivering van grondgebonden activiteiten op de vliegbasis (meer proefdraaien, intensiever gebruik van noodstroomaggregaten en overige bronnen, zie par. 9.2) leidt onvermijdelijk tot extra stikstofdepositie. Gezien de nabijheid van Natura 2000-gebieden dienen de stikstofeffecten van behoeft LS 35 volledig in kaart te worden gebracht en beoordeeld te worden aan de hand van de geldende regelgeving. Defensie komt in dit verband geen uitzonderingspositie toe. Het Addendum bevat hierover onvoldoende informatie.

Gezondheidseffecten

Onderzoek van het RIVM, de GGD en de Wereldgezondheidsorganisatie toont aan dat langdurige blootstelling aan geluidhinder ernstige gezondheidseffecten kan hebben, waaronder slaapverstoring, hart- en vaatziekten, diabetes en psychische aandoeningen. Uit de RIVM-buurtatlas is gebleken dat de geluidoverlast in de omgeving van vliegbasis Gilze-Rijen vergelijkbaar is met die rond Schiphol.

Het Addendum besteedt onvoldoende aandacht aan deze gezondheidseffecten. De gezondheidsbelangen van omwonenden en bezoekers dienen zwaar te wegen bij de vraag of uitbreiding van de milieuruimte acceptabel is. Een verdere toename van de geluidsbelasting is vanuit gezondheidsoogpunt onverantwoord.

Onevenredige belasting omgeving Gilze-Rijen

Na de sluiting van vliegbasis Soesterberg in 2008 zijn militaire activiteiten geconcentreerd op vliegbasis Gilze-Rijen. De omgeving draagt sindsdien een buitenproportionele last. In het verleden zijn woningen door Defensie opgekocht vanwege de overlast. De grens van wat de omgeving kan dragen, is bereikt.

Het proportionaliteitsbeginsel vereist dat serieus wordt onderzocht of activiteiten kunnen worden verspreid over andere defensielocaties in Nederland, in plaats van de milieuruimte van deze reeds zwaar belaste vliegbasis verder te vergroten. Het Addendum laat een dergelijke afweging niet zien.

Verhouding tot het luchthavenbesluit

Er is tot op heden geen nieuw luchthavenbesluit vastgesteld voor vliegbasis Gilze-Rijen. De verhouding tussen het NPRD en het vigerende luchthavenbesluit is onduidelijk. Het NPRD kan niet vooruitlopen op een wijziging van het luchthavenbesluit. Zolang het luchthavenbesluit niet is gewijzigd, zijn de daarin opgenomen geluidscontouren en normen leidend.

Een programma onder de Omgevingswet kan niet in de plaats treden van de specifieke procedurele waarborgen die het luchthavenbesluit biedt. De relatie tussen het NPRD en het (toekomstige) luchthavenbesluit, dient helder te worden gemaakt. De gemeente Gilze en Rijen wijst hier in haar zienswijze eveneens op.

Economische belangen

De vergroting van de geluidscontour bedreigt de belangen van de voor onze gemeente belangrijke toeristische sector. Het gebied tussen Breda, Tilburg en de Belgische grens, omvattende de gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Gilze en Rijen is een gebied met een bijzonder toeristisch karakter, rijk aan bossen en natuurgebieden, waar jaarlijks meer dan 3 miljoen mensen een bezoek aan brengen om er hun vrije tijd door te brengen. 22 % van de inwoners en van de economisch bedrijvigheid binnen deze gemeenten is Toerisme-gerelateerd.

De intensivering van grondgebonden activiteiten op de vliegbasis dreigt verdergaande afbreuk te doen aan de natuurlijke, toeristische en recreatieve kwaliteiten van de directe omgeving van een voor onze toeristische sector belangrijk hotel. Hiermee zal ook de toeristische aantrekkelijkheid van het gebied als geheel worden aangetast. Deze economische belangen dienen in de besluitvorming over het NPRD te worden meegewogen. Het Addendum laat een afweging van deze belangen niet zien.

Conclusie en verzoek

Op grond van het voorgaande concluderen wij dat het Addendum NPRD ten aanzien van behoefte LS 35 (uitbreiding milieuruimte voor activiteiten op vliegbasis Gilze-Rijen) lijdt aan fundamentele gebreken en dat de voorgenomen uitbreiding van de milieuruimte onrechtmatig is, althans onvoldoende is gemotiveerd.

Samengevat:

1. De uitbreiding is in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel, gelet op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 19 december 2012;
2. De uitbreiding is in strijd met het vertrouwensbeginsel, gelet op de intentieverklaring en toezeggingen van de Staatssecretaris van Defensie uit 2020;
3. De categorisering van behoefte LS 35 is inconsistent (categorie 2 vs. categorie 5) en dit gebrek is in het Addendum niet hersteld;
4. De huidige activiteiten veroorzaken reeds overschrijdingen van de vergunde geluidscontour, zodat sprake is van legalisering van een bestaande normovertreding;
5. De voorwaarden in het Addendum zijn deels ontoereikend: voor de range 50-55 dB(A) — waarin de percelen van omwonenden op Nerhoven vallen — geldt slechts een inspanningsverplichting;
6. Het akoestisch onderzoek ontbreekt, piekgeluiden zijn niet geanalyseerd, de cumulatieve effecten zijn onvoldoende onderzocht, geurhinder is niet onderzocht en alternatieven zijn onvoldoende in beeld gebracht;
7. De stikstofeffecten zijn onvoldoende onderzocht;
8. De gezondheidseffecten zijn onvoldoende meegewogen;
9. De belasting op de omgeving van Gilze-Rijen is reeds onevenredig;
10. De verhouding tot het luchthavenbesluit is onduidelijk;
11. De economische belangen van de voor de gemeente belangrijke toeristische sector zijn niet in de afweging betrokken.

Gelet op het voorgaande verzoeken wij de Minister van Defensie resp. het kabinet:

1. Primair: behoefte LS 35 te laten vervallen en af te zien van uitbreiding van de milieuruimte voor grondgebonden activiteiten op vliegbasis Gilze-Rijen;
2. Subsidiair: de milieuruimte niet zodanig uit te breiden dat de grondgebonden geluidscontour de percelen buiten de vliegbasis op Nerhoven omvat, en voor de range 50-55 dB(A) een resultaatsverplichting op te nemen in plaats van een inspanningsverplichting;
3. Meer subsidiair: de gebreken in de milieueffectrapportage te herstellen (waaronder het ter inzage leggen van het ongerubriceerde akoestisch onderzoek, het in beeld brengen van geluidscontouren mét maatregelen, het onderzoeken van piekgeluiden, cumulatieve effecten, geurhinder, stikstof en alternatieven) alvorens definitief te besluiten over behoefte LS 35;
4. In alle gevallen: onze zienswijzen van 6 februari 2024 en van 3 juli 2025 integraal in de besluitvorming te betrekken.

Wij behouden ons het recht voor om deze zienwijze zowel schriftelijke als mondeling nader aan te vullen en/of uit te breiden.

Hoogachtend,

STICHTING GEENCONTOURENOVERGILZE.NL

H.T.M. Wagemakers

Voorzitter

Bijlagen:

1. De intentieverklaring (augustus 2024) tussen de gemeente Gilze en Rijen en het Ministerie van Defensie.
2. De notulen van de overlegtafel van 26 januari 2022